

МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ

Потужним засобом розвитку і самооновлення освітньої системи є електронне навчання, як інноваційна технологія, спрямована на професіоналізацію та підвищення мобільності тих, хто навчається. Одним із його перспективним напрямом є перехід від систем дистанційного навчання до систем управління знаннями.

Якщо розглядати систему дистанційного навчання як систему управління знаннями, буде застосовуватися інший підхід до розробки контенту і побудови траєкторії навчання. Тому одним із завдань сучасного суспільства є створення систем управління знаннями в освіті, які дозволять без особливих навичок здійснення пошуку інформації та виявлення (формування) знань отримувати вищу освіту.

Поштовхом для розвитку теорії управління знаннями послужили економічні, філософські та соціальні дослідження другої половини ХХ ст., зокрема роботи В. Бикова, В. Семиноженко, К. Поппера, М. Полані, Т. Куна, О. Стрижака, Є. Черних та ін. (присвячені феномену знання і його ролі в суспільстві), Т. Давенпорта, М. Ерла, К. Вііга, І. Нонака, Х. Такеучі та ін. (у галузі загальної теорії управління знаннями).

Управління знаннями, особливо в освіті – це технологічний процес роботи з інформаційними ресурсами для забезпечення доступу до знань, їх об'єднання та формування нового знання з метою нарощування ефективності та потенціалу діяльності навчальних установ та інших освітянських організацій.

Життєві цикли електронного навчання та управління знаннями схожі: обидва включають створення корисних знань з інформації або даних, знайдених в доступних ресурсах. Вивчаючи концепцію персоналізації в області електронного навчання, автори визначали три основних напрями розвитку:

- особистість студента – стилі навчання;
- структура інформації – семантичний web;
- технологічний підхід.

Управління знаннями відкриває нові можливості при розробці саме електронних курсів, так як дозволить забезпечити відповідність курсу вимогам навчальних закладів.

В межах нашого дослідження зупинимось на використанні методів управління знаннями для розробки електронного курсу на індивідуальному та командному рівнях.

Метою розробки електронного курсу є створення умов студентам для використання отриманих знань в практичній діяльності на основі компетентностей та індивідуального досвіду із залученням онлайн-компонентів (форум, вебінари, електронний освітній контент), застосуванням інноваційних методик навчання (гейміфікація, змішане навчання, адаптивний освітній контент).

Розробка електронного курсу (С. Сакула та М. Седленіс) базується на чотирьох блоках персоналізації:

1) блок студентської особистості;

Зберігає інформацію про стиль навчання студентів та рівень попередніх знань. Щоб визначити стиль навчання учнів, використовуються індикатори типу Маєрс-Бріггс, оскільки вони можуть вказувати на переваги студента. Після їх визначення викладач може адаптувати метод подання матеріалу і таким чином підвищити рівень навчання.

2) блок рівня знань студентів;

Забезпечує пошук відповідно до конкретних потреб студентів. Щоб забезпечити ефективний пошук, треба створити дерево концепцій. Структура концептуального дерева ґрунтується на онтологіях, і після пошуку студенти отримують перелік навчальних одиниць у порядку пріоритету.

3) блок змісту курсу;

Відповідає за структуру навчального матеріалу. Весь матеріал курсу поділяється на невеликі, незалежні одиниці інформації – навчальні об'єкти. Вони є відповідною технологією для розробки та обміну різними типами інформації та можуть бути об'єднані в різних контекстах і технологіях.

4) блок технологій.

Технологічний блок відповідає за технологічну персоналізацію. Завдяки структурі та розміру навчальних об'єктів, їх можна прочитати на різних пристроях незалежно від розміру дисплея та підключення до Інтернету.

Розробка електронного курсу у ВНЗ є прикладним застосуванням результатів наукових досліджень та методичних розробок викладачів. Важливою складовою цього процесу є побудова траєкторії навчання студента. В основу моделі персоналізованого електронного навчання покладено чотири блоки персоналізації: особистість студента, рівень знань, зміст курсу та технології. Методи управління знаннями дозволять більш ефективно використовувати накопичені знання, формувати авторський колектив, підтримувати спільну діяльність викладачів та студентів.